

περιέχωσιν δλόκληρον οὐ μόνον τῆς Ἀσσυρίας, ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς Ἀσίας τὴν ἱστορίαν, ἂν ἱστορικὸν εἶναι τὸ περιεχόμενον των. Λέγω δὲ τοῦτο διστακτικῶς, διότι ἡ σφηνοειδὴς γραφὴ εἶναι ἀκόμη ἐν τῶν μυστηρίων τῆς ἀρχαιότητος ὅσα ἐπιρρυάττονται εἰς τῆς ἐπιστήμης τὴν ὀξυτέρειαν. Ὁ Γερμανὸς Γροττενφένδος ἐβρίσκει πρῶτος εἰς αὐτὴν βλέμμα παραληλόν πρὸς τὸ τοῦ Συμπολλίωνος, καὶ τὸ δυσκολώτερον κατωρθώθη, εὗρεθαι ἡ πρώτη ἄκρα τοῦ ὁδηγοῦ μίτου, ἡ λαβὴ τῆς ἐπιστήμης δάκνει ἤδη εἰς τὸν πάγιον τοῖχον, καὶ οὐδεμία ἀριβολία ὅτι θέλει τὸν καταβρίσκει. Πολλὰ καὶ σοφὰ ἤκουσα τὸν Σκῶτον καθηγητὴν Ἰγὲ πραγματευόμενον περὶ τῆς Ἀσσυριακῆς γλώττης· ἡ ἀγγελία τοιοῦτου διδάγματος εἶχεν ἐλκύσει πολυαρίθμους ἀκροατὰς ἀμφοτέρων τῶν φύλων, καὶ ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῆς ζωηρότητος ἢ τῆς ἀνυπομονησίας του, τὸ ὠραιότερον μάλιστα καὶ φύ-

τοῦτο εἶναι συγγενὴ πρὸς τὴν αἰγυπτιακὴν, ἢ τὰς σημιτικὰς ἢ τὴν σανσκριτικὴν γλῶσσαν, ἂν ἡ κατάληξις τῶν ἐπιρρήματων γίνεται διὰ δύο ἢ τριῶν σφηνῶν καὶ αὐτῶν καθέτων ἢ ἐγκαρσίων, ὅλα ζητήματα σπουδαιότατα, ἀλλ' ἐπιφέροντα τὸ ἀκαταμάχητον φυσικὸν ἐκείνο σύμπτωμα. Μετὰ πολὺ συντονωτέρως προσοχῆς ὁμολογῶ ὅτι κατωρθώσαν' ἀκούσω τοῦ συνταγματάρχου Ρωλιντῶνος, περιγράφαντος τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνακαλύψεως τῶν σφηνοειδῶν γραμμάτων, τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων προσπαθειῶν πρὸς ἀνάγνωσιν αὐτῶν, καὶ ἀναγγείλαντος τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλουσιν ἐνδῶσει εἰς τοὺς ἀπύτους τῶν σοφῶν κόπους καὶ αἱ ἐσχατοὶ δυσκολίαι. Καὶ οὐδεὶς ἔχει μεγαλύτερον δικαίωμα εἰς τὸν τοιοῦτον δισχυρισμὸν ἀπὸ τὸν Ρωλιντῶνα, ὅστις διεδέχθη τὸν Γροττενφένδον εἰς τὸ ἄκανθῶδες αὐτοῦ στάδιον, καὶ ἐθαυματούργησε μέχρι τοῦδε περὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν Ἀσσυριακῶν ἐπιγραφῶν.

Ἀλλὰ μέχρις οὗ οἱ πρωταθληταὶ οὗτοι τῆς ἐπιστήμης παρασκευάζουσι τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας διὰ τὴν ἀθροιστὴν ἡμῶν καταλήψιν. δὲν ἔχω τί ἄλλο νὰ προσθέσω περὶ αὐτῶν, ἐκτὸς ὅτι εἶναι συνήθως καθαρώτατα γεγραμμένα, καὶ μετὰ μεγίστης καλλιγραφικῆς ἐντελείας, ἥς ἡ σφηνοειδὴς γραφὴ εἶναι διὰ τὴν κανονικότητα αὐτῆς εἰς μέγαν βαθμὸν ἐπιδεκτικῇ. Ἐπιστρέφω εἰς τὰς γλυφάς.

Ὁ ρυθμὸς αὐτῶν ἔχει τὸ ὑπόσκληρον καὶ ἀλύγιτον τῆς ἀρχαίης ἑλληνικῆς τέχνης, ὅποια, φέρ' εἰπεῖν, ἦτον αὕτη πρὸ τῶν μηδικῶν. Ἀλλ' αἱ Ἀσσυριακαὶ γλυφαὶ εἶναι μᾶλλον ἱερατικῶς σοδοραὶ, μᾶλλον σωματικῶς ὀγκώδεις καὶ ἀνεπτυγμέναι, ἐττερημέναι δὲ τῆς τῶν ἐνδυμάτων πτύξεως, ἥτις ἂν καὶ ἐπιτετηδευμένως καὶ ὑπερβολικῶς σύμμετρος εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν τέχνην προσθεταὶ ὁμως χάριν καὶ ποικιλίαν πολλὴν εἰς αὐτήν.

Τὴν ἑλλειψὶν δὲ τῶν πτυχῶν, ἥτις μονότονον καὶ ἀλύγιτον δίδει τὴν ἔμψιν εἰς τὰ σώματα, μὴ ἐλέγχουσα τὴν τῶν μελῶν ἀνάπτυξιν, ἔχει κοινὴν ἢ τέχνην αὕτη μετὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς· καθ' ὅλα τὰ ἄλλα ὁμως εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα ἐκείνης. Αἱ μορφαὶ εἶναι ἐλθριθιότεραι, μεγαλοπρεπέστεραι καὶ εὐαρεστότεραι, ἢ γλυφὴ πολὺ μᾶλλον προέχουσα, καὶ ἀνατομικῶς ἐντελεστέρα, καὶ αἱ κινήσεις ἀνετώτεραι καὶ ὀλίγον μακρυνόμεναι τῆς ρυτικῆς ἀληθείας· ὁμοιότητα δὲ καὶ τούτην μετὰ τῆς ἀρχαιοτάτης ἑλληνικῆς· καὶ τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης ἔχει, ὅτι ἕκαστον τῶν μελῶν τοῦ σώματος εἶναι εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν διατεθειμένον, ἥτις εἶναι δι' αὐτὸ ἡ χαρακτηριστικωτέρα οὕτως, ἐν ᾗ οἱ πόδες παρίστανται πάντοτε εἰς κατατομήν ἢ πλαγίως, τὸ στήθος φαίνεται ἀντωπὸν, τὸ δὲ πρόσωπον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅχι ὁμως πάντοτε, ὡς εἰς τὰς δύο ἄλλας τέχνας, εἰς κατατομήν, ἐν αὐτῷ ὁμως οἱ ὀφθαλμοὶ ἀντωπιοί. Τὰ γνωρίσματα δὲ ταῦτα ἔχει ἀκόμη κοινὰ καὶ μετ' ἄλλης τινὸς τέχνης, τῆς Περσέπολιτικῆς, ἥτις ὑπὲρ τινὰ καὶ ἄλλην εἶναι μετ' αὐτῆς συγγενῆς, κατὰ τε τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν ἐξεργασίαν, καὶ τὰ παριστώμενα ἀντικείμενα καὶ τὸν τρόπον τῆς αὐτῶν παραστάσεως, ἂν καὶ ἀδίστα-

Σχ. 2. Βασιλεὺς πρίνων λέοντα.

σει ἀνυπομονώτερον μέρος τοῦ ἀκροατηρίου, ἤλπιζεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγων συνεδριάσεων, ἴσως εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης, θέλει ἀναγινώσκει τὰ σφηνοειδῆ χρονικά τῆς καθέδρας τοῦ Νίνου εἰς τὴν πατρίαν αὐτοῦ γλῶσσαν. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον εἶχον τὴν λύπην νὰ ἰδῶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κλεισμένους καὶ τὰ στόματα ἀνοιγόμενα, καὶ τὴν ἐπὶ μεγαλητέραν λύπην καὶ ἐντροπὴν νὰ αἰσθῶν θῶ ὅτι καὶ οἱ ἐμοὶ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου, ἂν καὶ ἀντηγωνιζομένη τὸ κατὰ δύναμιν κατὰ τοῦ ὑπνωτικοῦ ρεύματος, συνεμορροῦντο ὁμως βαθμηδὸν πρὸς τὴν κοινὴν φυσιογνωμίαν. Ὁ πολυμαθὴς φιλόλογος ἐξέταξε διὰ βαθυτάτων θεωριῶν ἂν τὰ Ἀσσυριακὰ ῥήματα ἔχωσιν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς συνθέσεως τὴν αὐξήσιν, ἂν κατὰ